

Huvudman

Uppsala kommun

Beslut

Datum 2024-12-16

Dnr SI 2024:8445

Sida 1 (4)

Ärendet

Tematisk tillsyn av skolans val i årskurs 7–9 vid grundskolan Nannaskolan i Uppsala kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Uppsala kommun att senast den **fredag den 28 februari 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande fördelning av undervisningstid inom skolans val. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Uppsala kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Uppsala kommun ska vidta följande åtgärder

Skolans val

- Upphör med att inom skolans val, omfördela undervisningstid i ämnena svenska eller svenska som andraspråk, engelska, språkval och matematik. Upphör också med att omfördela mer än 20 procent av undervisningstiden från ämnena bild, idrott och hälsa, musik och slöjd. Huvudmannen ska besluta om en ny lokal timplan, efter förslag från rektorn, som överensstämmer med bestämmelserna i skollagen och skolförordningen. Den lokala timplanen ska ges in i samband med huvudmannens redovisning. (10 kap. 4 § skollagen, 9 kap. 3–4 §§ skolförordningen, bilaga 1 skolförordningen samt 26 kap. 7–8 § skollagen).

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till

Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2024:8445) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen genomför under höstterminen 2024 en tematisk tillsyn för att kontrollera om verksamheten vid de skolor som ingår i tillsynen uppfyller författningarnas krav avseende fördelning av undervisningstid inom skolans val. Nannaskolan i Uppsala kommun ingår i den tematiska tillsynen.

Tillsynen har genomförts genom oanmält besök på skolenheten den 7 november 2024. Som en del av tillsynen har även en intervju med rektorn genomförts och dokumentation har granskats, bl.a. elevscheman. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Föreläggande

Skolans val

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av ingiven lokal timplan för läsåret 2024/25 och av intervju med rektorn framgår att huvudmannen i samråd med rektorn beslutat om totalt 2 643 timmar undervisningstid för årskurserna 7-9 på Nannaskolan. Av de 2 643 timmarna avser 177 timmar skolans val och 177 timmar kallad resurstid matematik/svenska/engelska. Tid från ämnena bild, idrott och hälsa, musik, samhällsorienterande ämnen, naturorienterande ämnen, slöjd och teknik har omfördelats till skolans val och den profil där skolan satsar på estetiska inriktningar. Eleverna väljer mellan åtta olika inriktningar: konst & design, musik, dans, drama, hantverk, speldesign, First LEGO league och Nanna Gastro. Undervisningstiden inom skolans val är sedan kopplad till ämnena bild, idrott och hälsa, musik, slöjd och teknik beroende på elevens val av inriktning.

Rektorn uppger i intervju att en "timplanegrupp", där Nannaskolans rektor deltog, arbetat fram förslaget till en timplan som huvudmannen beslutat om. En timplan som gäller för grundskolorna i kommunen. Utifrån denna har rektorn och huvudmannen diskuterat vilka avsteg som ska göras för Nannaskolans profil och användningen av skolans val. Enligt rektorn är processen sådan att huvudmannen slutgiltigt informeras och rektorn

ansöker om avsteg från kommunens timplan vilket huvudmannen godkänner inom vissa gränser.

Av timplanen framgår att mer än 20 procent av den beslutade undervisningstiden omfördelats i ämnena bild, idrott och hälsa, musik och slöjd samt att beslutad tid i ämnena matematik, svenska/svenska som andraspråk, engelska och språkval omfördelats till resurstid i matematik/svenska/engelska.

Av intervju med rektorn framgår det att eleverna ges mer undervisning i ämnet idrott och hälsa än vad som framgår av timplanen då skolan genomför flera schemabrytande dagar med olika typer av idrottsundervisning varje läsår. Rektorn uppger också att eleverna ges mer undervisning i de olika estetiska ämnena beroende på deras val av inriktning. Vidare uppger rektorn att den tid i timplanen som benämns resurstid matematik/svenska/engelska är undervisning som ligger ute på elevernas scheman och leds av respektive ämneslärare i dessa ämnen. Eleverna går på olika lektioner vid olika tillfällen utifrån behov. Enligt rektorn kan det vara så att några elever får för lite undervisningstid i något av ämnena men för de flesta elever så ges de mer undervisning totalt. På schemat har eleverna också mer undervisningstid i form av läsning, rektorn berättar att eleverna där ges stöd och undervisning i att utveckla sin läsarkompetens vilket ger positiva effekter i bland annat svenska, naturorienterande ämnen och samhällsorienterande ämnen.

Rättslig reglering

Utöver de ämnen som räknas upp i 10 kap. 4 § skollagen ska det finnas skolans val. Skolans val får omfatta ett lokalt tillval, om Statens skolverk har godkänt en plan för undervisningen (10 kap. 4 § skollagen)

För läsåret eller för kortare tid ska det finnas ett schema för undervisningen (3 kap. 6 § skolförordningen (SFS 2011:185))

Av timplanen för grundskolan framgår hur den garanterade undervisningstiden i ämnena ska fördelas på högstadiet. Huvudmannen ska efter förslag av rektorn besluta om fördelning av undervisningstiden mellan årskurserna. (9 kap. 3–4 §§ och bilaga 1 till skolförordningen).

I timplanen anges ett antal timmar som får användas för skolans val. Utrymmet för skolans val ska användas för undervisning i ett eller flera ämnen. Inom skolans val får ett språk som eleven inte tidigare har fått undervisning i (nybörjarspråk) erbjudas. Rektorn beslutar om hur utrymmet för skolans val ska användas. Rektorn får inte uppdras åt någon annan att fatta sådana beslut (9 kap. 9 § skolförordningen).

Av bilagan framgår bland annat att vid skolans val får antalet timmar i timplanen per stadium för ett ämne eller en ämnesgrupp minskas med

högst 20 procent. Antalet timmar för svenska eller svenska som andraspråk, engelska, språkval och matematik får dock inte minskas. (Bilaga 1, Timplan för grundskolan, till skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Uppsala kommuns verksamhet vid Nannaskolan uppfyller författningarnas krav avseende att huvudmannen fattar beslut om en lokal timplan efter förslag från rektorn och att rektorn beslutar om hur skolans val ska användas.

Utifrån timplanen, scheman och uppgifter från rektorn är det visat att ämnena bild, idrott och hälsa, musik och slöjd omfördelats med mer än 20 procent jämfört med den nationella timplanen i bilaga 1 skolförordningen, vilket inte är tillåtet.

Av samma utredning har det även framkommit att tid i ämnena engelska, matematik, svenska/svenska som andraspråk och språkval fördelats till en schemaposition kallad "inläsningstid" och "resurstid". Rektorn har berättat att eleverna går på olika lektioner vid olika tillfällen utifrån behov. Utifrån vad som framkommit är det Skolinspektionens uppfattning att eleverna inte kan garanteras att de får den undervisningstid som de har rätt till i respektive ämne. Detta eftersom eleverna i samråd med skolans personal väljer vilket av ämnena som de ska få undervisning i på dessa lektioner. Skolinspektionen anser att detta upplägg inte är förenligt med bestämmelserna på området.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Uppsala kommuns verksamhet vid Nannaskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller fördelning av undervisningstid inom skolans val. Det finns därför skäl att förelägga Uppsala kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Beslutet har fattats av Fredrik Asplén

Utredaren Robert Sondell har varit föredragande i ärendet